

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; Néhány szó a budapesti lánczíd ügye körül gr. Széchenyi Istvántól: Erős egy teherhajója elsüllyedt; *Abaujmegye:* ajánlások utépítésre, husmérési egyedárusság ügye, tisztviselő-helyettesítés, 's a' t.; *Bácsmegye:* az új főispán ünnepélyes székfoglalása, 's a' t.; *Borsmegye:* a hivatalaiktól fölfüggesztett tisztviselők ügye, a szatmári 12 pont választmányhoz utasított, vegyesházassági ügy, 's a' t.; *Hevesmegye:* az új tisztkar névsora, 's a' t.; *Temesmegye:* katonai kihágás, vegyesházassági ügy, 's a' t.; *Vorbüczemegye:* intézkedés a török sóval csempészkedés iránt, 's a' t.; 1841. év különösségei Pápáról; Mező-Túr; 's a' t.) Amerika (Scott tábornok új elnöki jelölt hívallása; Jackson nyilatkozata; 's a' t.) Spanyolország (mérőpártiak és carlosiak helyzete a kormány ellenében; 's a' t.) Keletindia.

Magyarország és Erdély

Néhány szó a budapesti lánczíd ügye körül.

Mielőtt alkalmam lenne, a most épülő budapesti lánczídnek eredetéről és kifejlési lépcsőzetéről bővebben szólni, 's egy uttal azt is felhozni: milly erkölcsi és anyagi gyümölcsöket várok én e munkából, és e nagyobb-szerű kezdetet mikép és milly rendben ohajtanám én fejledeztetni, hazánk lépcsőnkénti kiképzésére és egykori felvirágoztatására; mielőtt mondom mind ezekről bővebben volna szólni alkalmam, legyen szabad addig is néhány sor által a tisztelt Közönséget némiékről, mik személyemet közelebbről illetik, előlegesen tudósítani, némiéket tekintve pedig, a tisztelt közönséget egyenesen részvétre felhívni.

Miután Isten és néhány meszszebbrelátó becsületes hazafiak segéd-mével elvégre megszületett a budapesti lánczíd építését parancsoló 1837-iki 26dik törvényezikk, az volt a teendőik során — nehogy papíron maradjon a nyomtatásban már álló, vagy inkább könyvben már létező híd — „miserint találkozzék is a törvény parancsának engedelmesség ember.“ Illyest keresni, illyest találni vala tehát most a fő munka, mellyben én is — 's előre becsületet kérek, hogy ismét autobiographiai adatokkal merek lépni a tisztelt közönség színe elé — vettem egy kicsi részt; 's hogy siker jutalmazza lépésim, mindenek előtt a vállalat hasznos voltának megmutatása körül buzgólkodtam leginkább. Mire nézve — minthogy illyesekben a tettelegi részvétnék, vagy ha így akarjuk mondani: a tények nagyobb súlya szokott lenni, mint a legszebb szavaknak, vagy ha szabad mondani: phrasissoknak — a dologbani részvétemet is ajánlom, 's pedig körülményeimhez képest ugyancsak felette tetemes somméval. 'S így lón — volt-e, nem volt-e e tettelegi ajánlatomnak némi súlya, nem tudom — hogy elvégre egynél több vállalkozója is kerekedett a hídnek, és ez nemcsak megszünt egyedül papíron lenni, de mindinkább lép életbe.

Felfogásom szerint — 's valóban itt volna ideje már, illyesek iránt tisztába jönni — nemcsak nem bűn, sőt erény: becsületes kereset után, 's emelvé a haza kincs- és díszét, fáradozás-díjként mérséklettel saját-lag is gyarapodni egyszersmind, mert csak a köző rovására gazdagodni: bűn; 's ekkép egy cseppet sem lett vala — és itt bátor vagyok minden elfogulatlanra hivatkozni — erény és becsület elleni, „ha személyem némileg gyarapul a híd vállalat által“, mert hiszen becsületesen fáradtam az ügy körül; és mi a híd magát illeti, azt hiszem: tán senki sincs már, akármit mondjon is, ki őszintén merné állítani, hogy ezen nagyobb szabásu munkának életbe hozása esorbát ütne a nemzet kincsén, vagy homályosítaná a magyar hír- 's nevét. — De én mind ezen nézetim mellett — millyeket több alkalommal nyilváníték — jobbnak és állásomhoz illőbbnek tartám: „legkisebb pénzbéli részt sem venni a dologban“; legyen bár azon okbul, hogy az e részbeni előitélettel tettelegesen megvívni nem tartam még napi rendben levőnek, vagy pedig: mert tagja valék azon küldöttségnek, melly több oldalról azon váddal illeteték, mintha a haza iszonyu kárára és a vállalkozók roppant hasznára kötve vala azon híd-építési szerződést, melly annyi dicső rágalomnak — dicsőnek mondom, mert ártatlanul és a közőért türetett — volt pletyka-borított alapja. — 'S így esett, hogy miután elhatározám magamat — akár higye a világ, akár nem, csak higgyem és hissesem bona fide én magam — semmi pénzbéli részt nem venni a budapesti híd építésében, hogy bizonyos alkalommal — midőn a vállalat még felette jó hitelben állott —: egy uttal az illetőket is tudósítám, többjefes barátim előtt is nyíltan kimondám: mikép én, viszsalökvén a rám minden oldalról hajított rágalmi sárt és epét, a híd felépítése körül csak fáradni, de pénzileg semmiben részesülni nem fognék. — Amde csak kevéssel később a másik oldalról becsületesen fogva szólítattam fel: még pénzbéli tekiütetben sem hagyani el azon vállalatot, mellynek én valék legelső indítója. — És ez által azon dilemmába szorítattam: vagy első ajánlatommal, mellyet akkor tevék, mikor még a hídnek vállalata senkinek sem kellett, ellenkezésbe jönni; vagy jönni ellenkezésbe későbbi nyilatkozatommal, mikor az érintett vállalat viszont nemcsak már közben, de pénzügyileg felette jó szagban is vala; — mig nem kevés habzás és nem kicsi elméleti surlódás után a becsület és nagyobb kötelességnek szavára hajolva elvégre arra határozám el magamat: most midőn megint nem igen tesz a közönségnek a tárgy, hűn kiállani a velem egyesültekkel a vést, 's velük becsületesen vagy bukni vagy elérni a kitűzött célt. Minélfogva 160,000 pengő forinttal állók a vállalatban.

Nehogy azonban ezen valóban felette nyomasztó állásbul soha ki ne bontakozhassam, 's azok előtt szavamszegettként álljak, kik előtt nyilvánítottam, mikép semmi pénzbéli részt nem fognék venni a hídban: — im ezennel napvilágra hozom az egészet. Am lássuk, e gyönyörű fénynek szelid sugárai óvszerként fognak-e szolgálni ez esetben, és megmentenek-e sártui epétül, vagy hozzájárultukkal méginkább be fogok-e pisz-

koltatni? 'S hogy egészen rendbe jöjünk, vegye a tisztelt közönség nyajas indulattal e következő őszinte nyilatkozatomat.

A budapesti híd vállalata — mint előre vala számítva, és most életbe lépése által még nagyobb tisztaságba jö — vállalkozási tekintetben sem perui aranybánya, sem csődnek substratuma, de olly vállalat, mellyben kedvetlen körülmények közt ugyan veszteni is, kedvező körülmények közt ellenben a rendes kamati lábánál jóval többet is nyerhetni. — A nemzet, ha többet kívánt, mint az egész világot és saját magát mystificálni, azaz ha valóban hidat akar, nem érhetett volna jutányosabban célt, mint a milly áron vásárlá meg azt; mi abbul is kitűnik meg nem czáfolhatóság, hogy a kibocsátott részvények nem kapósak; mit, igaz, tán a mostoha pénzbéli körülményeknek is tulajdoníthatni; de hiszen illyes időszakok sokszor tünnek elő, és ekkép egy nagyobb vállalatnak horoscopjából sem kihagyandók, ha t. i. illyesekben homokra építést vagy szerencsejáték-játást kellőleg kerülni kívánunk, mi hazai kötelesség, kivált olly fejledezni csak most kezdő honban, mint Magyarország, hol egy elhibázott terv, egy új rom több kárt és több hátramaradást okoz, mint a mennyit aztén — példabeszéd szerint — százezer böles helyre tudna hozni vagy pótlani ismét. — Vállalkozási, mint nemkülönben hazai tekintetben tehát kellő helyen áll az ügy. A ránk vett súly sem tulnyomó, és a vállalat sem szükölködik a sikernek és szép jutalomnak hihetőségében annyira, miszerint el lenne ijeszteve a közönség — csak álljon egyszer a híd — illyféle vállalatok ismétli kísérletétül; mi fő, és eddig tán még nem eléggé méltatott győz-ok.

Mi azonban saját személyemet illeti, családi 's egyéb körülményeim tekintetbe, valóban a legkellemetlenebb, és tán szabad volna mondani: a legigazságtalanabb, a legkevesbé érdemlett pénzügyi helyzetben vagyok. — 'S ugyanis: ha veszitek részvényeim után, kárpótlást nem ad senki; ellenben ha nyereségre emelkednének a részvények, a nyereségnek, barátim előtt adott szavam értelmében, nem lehetnék ura; miszerint legtisztább szándékomért, és tán a hazának tett nem legkisebb szolgáltatomért, mind azon gyanusítgatáson és rágalmon felül, mettőt már e tárgy melly túrnóm kelle, még pénzbéli büntetést sem kerülhetnék el semmi esetre: mert akármikép dülne is a koczka, csak vesztes de nyertes semmi esetre nem lehetnék. — 'S illy állásbani megmaradást, azt hiszem, egy igazságos ember sem követelhet tőlem; mihez képest azon 160,000 pengő forintot illetőleg, mellyekkel érdekesítve vagyok a hídban, e következő ajánlatot vagyok bátor tenni a tisztelt közönségnek, 's őt részvétre ezenel egyenesen felhívni:

Három hónapot tűzök ki, 's pedig 1842-iki január 15-ö napjátul egész ugyanazon évi marczi utolsó napjáig, melly idő alatt ki leteendő az egész járandóságot vagy annak részét, átveheti minden részvényimmet vagy ezek aránylagos részét. Ki aranybányának hiszi a vállalatot, lépjen elő 's vigye el részvényeimmet — értetődik: készpénzért; ki ellenben azt hiszi: vízbe esik az egész, az hagyja azokat viszont rám száradni; csak hogy a kitűzött három hónap leforgása után senki ne követelje azt tőlem, hogy a netaláni nyereségemet lágy szívű- és még lágyabb velejüleg, mintha az valami összeköttetésben volna, a barátimnak tett fentebb érintett nyilatkozatommal, mint nem sajátomf kezeimből kiadjam, — mert ha ki vagyok kénytelen állani a veszteség phasisait, azt hiszem, a nyereség phasisaiban is van jogom aránylagos részt venni; mihez képest elhatározottan jelentem is, hogy a mi a 320 részvényből — mi 160,000 pengő forintot teszen — kezeim közt marad 1842-iki marczi végeig, azokrul senkinek többé számolni nem fogok.

Miután azonban a gyanusítgatás időszakát éljük — — legyen szabad m. báró Eötvös József urat — kinek egyébiránt e tekintetben már megnyerem jóváhagyását — ezennel mint azt kijelelnem, kihez volnának utasítandók — kérjük bérmentve — a részvényekért magokat jelentők levelei. — Illy ellenőrség alatt bizonyosan napvilágra jö, mennyi részvény kívántaték, és e tárgy körül annyira gyanusított személyem nem kerülend legalább még azon gyanu alá is, mintha álnevek által kijátszottam volna részvényeimnek azon kezek közé letételét, mellyek bona fide megszerezni ohajták azokat. — Nehogy pedig ez uttal a nyilvánosságának egy organuma is elmellőztessék: e sorokat minden honi újságok által, mennyire lehet egyszerre közlöm; magamnak fentartván, e mostani közlésem eredményét, mint netalán némi szükségessé vált felvilágosításokat annak idejében a tisztelt közönséggel tudatni.

Minden tévedés elkerülése végett, még azt vagyok bátor a felhozottakhoz ragasztani, hogy most, mert eddigelé a részvényi járandóságoknak csak 20. percentje fizettetett be, nem kell a 320. hidrészvény megvásárlására több mint 32,000 pengő forint; miszerint kinek kedve van, könnyen részesülhet a kérdéses vállalatban. Pest, dec. 21-én gr. Széchenyi István.

A dunagőzhajózási társ. igazgatósága jelentése szerint f. hó 17-én Nyerges-ujfalu környékén az „Erős“ egyik teherhajója 800 hízott sertéssel elsüllyedt. A vontató gőzös mindazáltal még azon este másik teherhajójával szerencsésen Gönyőbe érkezett. —

Mult h. 24. 25. 26. és 27. napjain főispánunk elnöklete alatt tartott közgyűléskor több nevezetes tárgy közül kiemelendők: 1.) a' dargói ut jövő tavasszali csináltatása Barkóczy Nepomuk gr. indítványára 's ezen a' kereskedés 's közlekedésre nézve olly üdvös és hasznos jövendősegi utra több ajánlat történt, jelesül az indítványzó lelkes gróf 1000 p. fr. Andrássy György gróf 400, Károlyi Lajos gróf 400. f. Péchy Emánuel gr. 200. fr. Richter Aloiz 300. fr. özvegy Sztáray Vincze grófné Tikos Gábor által 200. fr. és 12. mázsa vasat, Molnár Antal 100. fr. Fáy István gr. 200. fr. p. p. nagylelkűleg ajánlottak. 2.) néhai Kazinczy László kora halálával a' gönczi járásban megürült alsz. birói hivatalra folyamodtak Ferdinándi Mihály, Kallos Dániel, Péczeli János, Bukovics Flóri, Kádas Károly és Putnoky Achill, kik is a' RR. által különbség nélkül az érintett hivatalra érdemeseknek találtván, betürend szerint sorozva terjesztettek elő a' főispán-grófnak helyettesítés végett. Ez alkalommal D. S. azon határozatot kívánta létre hozni, hogy minden tisztviselő saját kerületében tartozék lakni, melly különös figyelemre méltó indítvány azonban ez uttal határozattá nem lön; de remélhető, hogy miután igazságos fő elv: „a' szegény adózó nép sorsán minden lehető módon könnyíteni“ minden emberileg érző szívében mélyen van gyökerezve, ez indítvány határozattá válik. 3.) Csanád levelét a' mézárszék jog - eltörlés iránt a' RR. nem pártolták, 's a' velős okokkal támogatandó válasz elkészítését az országgyűlési tárgyakkal foglalatossá küldöttségre teendő jelentés mellett bizták. Azon, hogy egy törvényhatóság a' magyar jobbágyot nyilván jogtalannak állítja, D. J. gr. és több érdem- teljes ülnök méltán megütözköztek. 4.) Borsod levele a' papi jószágok elvétele 's népnevelésre leendő fordítása tárgyában szinte a' választmányhoz utasított. 5.) Bereg levele a' hónapok magyar elnevezése iránt általjában nem pártoltott 's igen helyesen többek által céltévesztőnek bizonyított. 6.) Kassai jár. seborvos Heim Sebestyén eddig viselt hivataláról aggodt kora 's gyöngéledő egészsége miatt leköszönvén, megürült helyére orvostanárt fíjját Heim Eduárdot ajánlotta, mihez képest felolvastatott becsul. orvos Heim Eduárd folyamodása az érdeklött hivatal megnyeréséért. Köztudomású levén, hogy a' leköszönt seborvos megyénket 36. évig szolgálván, hivatalát esüggedhetlen buzgósággal viselte 's kötelességnek minden pontját híven teljesítette, a' főispán gr. Heim Eduárdot a' közgyűlés színe előtt szóvali kijelentése szerint, a' RR. egyező ajánlatára kassai jár. seborvosnak, ki-nevezte. A' mennyiben pedig lemondott Heim Sebestyén érdemei tekintetéből polgári érdempénznyerhetés végett már két ízben ajánlatván, erre mindedig felső válasz nem érkezett, az iránt ő fels. újabb felírás tétetni, egyszersmind főispán gr. hivatalos levél által megkerestetni határozott. 7.) a' hus ára egy v. kral csökkentetett. 8.) Békés megyében Károlyi György főispán grófnak jövő évi pünköszt kedden tartandó fényes beiktatására másodalispán Puky Antal indítványára fényes küldöttség menend, mellynek elnökségét főispán grófnak vállala el. Végre 27kén a' közgyűlésben bucsút vön a' főispán gr. a' RR-től azon biztos ígérete mellett, hogy jövő tavasszal megyénkbe visszatérvén, mint-hogy a' törvényes 3. év elmúlt már, rövid idő múlva tisztújítást tartand. Nov. 29kén főispán gr. küldöttség jelenlétében a' megye pénztárát vizsgálta meg 's a' pénztárt legjobb rendben találván magas megelégedését nyilvánította a' pontos rendtartó Tóth Zsigmond főadószedő iránt; továbbá megsejmelte a' levéltárt, tömlöczöt, javítóházat, és maglovakat. Levéltárba léptekor Klestinszky István levéltárnok által lelkes beszéddel üdvözöltetett. 30kén körükből eltávozván utját Patakra Bretzenheim Ferdinánd hhez vette; a' megyében mindenütt az illető jár. fősz. birák esküdt társaikkal kísérték. Jelen közgyűlés folytatólág f. h. 9kére tétetett által. Időnk állandó ködös, esős, nagy sár, fagyni nem akar. Klestinszky László.

Bácsból dec. 11én. A' szakadatlan tisztelgés napjai után almási Rudics József hontisztelt főkörmányzónk főispáni széke ünnepélyes elfoglalásának hártárideje dec. 9ke elközelegvén, sietett Zombor felé mind az, kit szívvonalom vagy hódolat kapcsolt a' diszünnepe hőséhez, Bácsmegeye dicső síjához, vagy az ünnepély fényes pompája esalt andalító mulatozásra, vagy haszon 's érdek utaztatott a' fényűzés gyűlhelyére. Főispánunk dec. 8kán reggel a' járásbeli szbiró kíséretében indulván Szabadkáról 's az ugy nevezett „koponyai csárdánál“ küldöttség által üdvözöltetvén, délutáni három és négy óra közt érkezett Zomborba hol taraczkok tisztelgő ropogása mellett, a' megyeház erkélyén fölállított zász király vasas ezred hangászkarának zene-változati közt fényes küldöttség által fogadtatva nemzeti szokás szerint üdvözöltetett. Estve a' főispáni lakszobák előtt körbe vonult száz nemes fáklyás zenével emelvén az ünnep díszét, a' nevezett ezred hangászkarát két óraig mulattatá az özszezsze gyűlt vig vendégszerget, 's az igen sötét estvének a' számos szövétnék lobogó világa regényes pompát kölcsönzött. Másnap a' tisztelgő üdvözlések után tizkor első alispánunk elnöklete alatt a' közgyűlés megnyitvatván, küldöttség nevezetett főispánunk meghívására, ki nem sokára megjelenvén, 's éljenző örömrivalgás közt foglalván el főkörmányzói székét, a' nagyszámu KK és RR lelkét széphanug szónoklatával indítá emelkedésre, 's jeles beszédének fonalát „egység, béke, törvény's tisztis böcsület“ e' négy főszemlébe fűzvén, éles tapintattal kifejté, miként minden nagy és dicsőnek fő alapja „egység“, a' műveltség égi malasztos forrása „a' béke az alkotványos hatalomnak nemzeti jelleméből daga dozó kifolyása, a' törvény“, 's ennek hiv tényi átvarázsolása a' tiszta végrehajtás öntudatán feneklő tisztis becsület: 's e' jelszava koszorújába tűzni ohajtá Bács KK és RRnek minden tisztis egyedeit, hogy az ötszáz ezer bácsi nép jóléte 's boldogsága egyesült erővel a' béke olajága közt, törvénypaizs alatt tisztis becsület által eszközölthessék. Ki fontoló figyelemmel kíséré e' remek beszédet, előre jósolhatja, miként Bácsmegeye megértvén a' jelen nagyszerű kerkérdéseit, Rudics alatt büszke leend hátra nem maradni. E' szünni nem akaró „éljen kiáltások“ közt végzett beszédet, első alispánunk fontos felszólalása követvén, a' szónoklati ünnepélyeskedést Nikolics Izidor tisztis főjegyzőnk ömlengő virágos szavai válták föl, az egész diszünnepet istentisztelet zárván be. A' beszédek ktnyomatni határozattak. Délutáni kettő-

kor ebédhöz ülve a' vigalom ünnepe kezdődék, mellynek vége felé örömpoharat emelt főispánunk fejdelmünk, királynénk, nádorunk 's az egész uralkodó ház jóléteért; majdesti nyolcz óraker fényes táncvígalmra nyilván meg a' megyei nagyobb terem, 's egyik oldalon a' zász ezredi — másan a' bajai hangászkar egymást fölvaltva örvendezteté a' meghívottakat. A' terem erkélyre vezető ajtajánál főispánunk életnagyságú mellképe csillogó fény közt emelkedvén, e' fölött álló elmés festvény lebilincsezé figyelmünket, ugyanis három tulipán nefelejts koszorúval öszszefűzve a' béke angyala szárnyai alatt egyesítve példázá, hogy a' mult tisztújításkor ketté szakadt tulipán és nefelejts párt e' megyei ünnep estvéjén egyesült. Ez örömnapon egyetlen tárgy de országilag érdekes, a' bácsi-Ferencz-csatornának a' kamra által történt birtokba vételeiről szóló szerződés olvastatván föl, remény derült várakozásunk fölé, hogy a' hatalmas kincstár elzátonyosult tokorlatját áldozattal is kijavittatandja 's így enyészettől e' nemzeti vállalkozás emlékmáradványát dicsőséggel megmentendí. Sebők.

(Bárcsmegeye közgyűlése.) Tétéllő 13kén és köv. napjain, Majthényi László b. helyettes főispán ur elnöklete alatt Aranyos-Maróton tartott évnegyedes közgyűlésünk érdekes tárgyai ezek: 1.) B. J. tb. ur indítványára a' hivatalaiktól fölfüggesztett tisztviselők ügye vétetett vitatás alá, miután ezek a' szónok szerint mindedig ártatlanoknak ismertetnek, ellenök bebizonyítva misem levén, ügyöknek pedig, mint sérelemnek orvoslására ő felsége ismételt fölírás által megkérgetett, sőt ohajtott siker nem következvén, az ujlág határozott fölírás egyenesen ő fels. saját kezeibe is intéztetvén, mindedig válasz erre sem érkezett; ez aggály megszüntetése végett Bécsbe küldöttség határozottatott, mellynek vezérletét — némelly jeles tb. több ok és szín alatt elfogadni vonakodván — Tarnóczy Kázmér tb. urrá bizák a' Rdek, jóllehet a' békés elvárás 's e' bonyolult tárgy idő-általi kifejlését a' bekövetkezendő tisztválasztásig sokan tanácsosbnak látták. 2.) A' megyéktől érkezett levelek, szathmári pontok, borsodi levél a' papi javak, esanádi a' mézárszéki jog tárgyában stb. az országos utasítás-készítéssel foglalkozandó küldöttségre bizattak, melly a' megvitattak iránti véleményét azonnal a' jövendő közgyűlés elibe terjesztendí. 3.) Fölolvastatott a' nm. kir. H. tan. intézvénye, miszerint a' kincstár tulajdonához tartozó revistyei és sáskői uradalmak ügycszének, mult gyűlésen megtagadott, szokáson alapult szavazati jog visszaadadni rendeltetik; de a' KK. és RR. nem csekély véleménykülönbséggel előbbi határozatukhoz ragaszkodtak kifejtett elveiknél fogva, mivel ti. a' szavazási jog személyes jog levén, 's csupán a' megyében lakó vagy abban birtokos nemes egyedekeket illetvén, az említett uradalmi ügycsznek, mint e' föltételekkel nem bírónak, ezt nem adhatják meg, szólhatási jogát egyébiránt kétségbe sem vonván. A' nm. kir. H. tan. megnyugtására pedig kijelenték: hogy a' kir. fiscusnak, mint e' javak képviselőjének, valahányszor személyesen megjelenjen fog, szavazási jogát nem tagadják. 4.) A' mult közgyűlésen egész évre 16 t. széki biró választatván titkos szavazattal, ide érte a' kerületi sz. birákat is, e' szavazási jog, kizárva minden egyéb tisztviselőt, egyedül ezekre ruházottat. Jóllehet azonban a' törvény és szokás által a' tisztviselők szavazati joga a' törvénysszékeken biztosítottatik, mint ezt sokan fejtegetik; előbbi határozatikat, tartván az egyensúly veszélyeztetésétől csakoda módosíták: hogy akkori végzésükben nem említett fő 's alispán uraktól a' t. széki szavazási jogot megtagadni nem szándékoztak, de azt a' tisztviselőkre általánosn kiterjeszteni most sem kívánják. Továbbá az alispán és némellyek jelentésére most ezen birák száma szaporítottatni javasoltatván, e' nagy többségtől jelentett kívánság már elnöki leg ki is mondatott; de az ellenvéleményük ez által a' mult gyűlés határozatát (bár nem alaposan) sértve vélvén, 's vita közben az előbbi választás — mellyben kétségkül sok jeles egyed mellözöttetett el, az oppositio művének, és gyár-szüleményének bélyegeztetvén olly heves alakot ölte a' vitatkozás, hogy némelly megválasztott t. széki birák, önszemélyeiket tartva megámadottaknak, későbbeknek nyilatkoztak lemondani, mint a' 16. számot szaporítani 's a' fölir. gerült kedélyek csilapítására az elnök jónak látta e' tárgyat most ugy mellözni, mintha föl sem vétetett volna. 5.) Más nap két vegyesházassági eset terjesztetvén föl panaszu az illető plebanusok ellen áldás-megtagadás miatt, ismét élénk, de ingerültség nélküli vitára szolgált alkalmul: vajjon választassék e' vegyes küldöttség a' határozott eljárásra, vagy csak a' már hozott végzés szerint, az álló t. székre bizassék? de ebben már keletkezése óta következtelenséget látván az ellenrész csak vegyes választmányt sürgete 's kívánságát támogatólág az 1647: 14. törvényezikket kezdé fölolvadni, azonban e' szavakra „restituantur“ minden oldalról hangzott „restituantur“ nem ez esetre való, mire az olvasó betéve helyre veté a' könyvet, a' vita élénkülni kezdé, de az elnök oda utasítá a' Rdeket: hagyják e' vitát a' mindjárt előkerülő, nm. kir. H. tan. a' házassági ügyben küldetett kegy. intézvény fölolvastatásáig, mellyben ő felsége a' Rómából érkezett brevére kegy. kiadott placetuma következtében az eddigi eljárás fölfüggesztetni 's a' határozott büntetés foganatba vétele megszüntetni parancsoltatik. Az oppositio, melly egykor cortes-segéllyel az actiót — számítva, és nem latolva a' voksokat — kivítta, következetes törekedvén lenni, csak folytonos eljárást sürgete, mire, mondhatni, legjelesb férjfiat a' megyének 's nagyszámmal ő felsége k. parancsát, főkép egyházi ügyben hódoló tisztelettel veendőnek itélék annál inkább, minthogy a' megye fölírván, ő felségét a' beavatkozásra megis kérte. Halálos ítéletet látván lebegni kedvencz végzete fölött az oppositio, bátor csak két három tagra olvadva, hevesen küzde, de midőn némelly hatályos tekintélyük az actió határozatát törvényelleninek kezdék emlegetni 's ha ugy tetszik, annak alapos vitatására visszabocsátkozni sem vonakodának, az ellenrész, kevés cortes levén jelen — meghökkenvén, nehogy az egész actió határozat hevenyében felforgatassék, mellynek védelmére 's erőtetett életbeni tartására, mintha ennek korszaka már szerencsésen mulni 's feledék homályába, mellyből csak rögtön föllobbanás idézé elő, avulva sülyedni kezdene — sem okot sem kedvet nem találván, végre a' fölfüggesztésre hajolni kényszerüle, még annak vitatása huzván kissé az időt: vajjon ő felségének több joga van e' az egyházi ügyekben, mint a' világiakban; de miután ezt is néhány egyházi és világi szónok rögtön i-

dézett
mus ec
sürgete
ponens
ket, ide
gyatva
ki is fiz
óta az
ki gyoz
már a
sui em
gálatba
időben
sértete
A' bars
sallai e
mazott
vény ér
ellen,
nioratu
megétt
köz ros
megszü
tovább
összse
11 óra
ügy kö
elfoga
Földvá
Makay
hagyat
Tarnai
Lajos
Tiszai
logh J
bathely
birák:
ván, H
ló; als
Zay Fe
Vecsey
sét. M
nagy
S z i n
távols
ezek k
lására
jegyző
nyosb
mos sz
gyike
kezek
az első
's egy
nákká
közt v
reczér
sítésé
özveg
az élő
tétel v
— A
gyülés
galma
munk
t ö r v
ezen t
lott. I
ürült
gyedü
pig A
uu. aj
lasztn
t ö r v
magy
részb
A' gy
jára le
a' Rde
zének
gető
orszá
küldő

dézett legvilágosb törvényekből minden kétségen túl helyezé 's ő felsége summus ecclesiarum patronusi jogát kiemelés, a fölfüggesztés igen jeles többség sürgetésére elfogadtatott. Mellékesen jegyezzük itt meg, hogy Bars megye opponens tagjai ismert humanitásuk és toleranciájok mellett az 1647: 14. t. cikket, ide járulva kis lélekfurdalás is, soha végre nem hajtották volna magukra hagyatva is. Cortesekkel volt ez kiviva 's ekkor az oppositio az actiót maga bőven ki is fizette — örült legalább annak, hogy bár mikép és miben, győzhetett. Azóta az oppositio szelidülni látszik — hisz e tréfa sokba is kerül ám! ezt pedig ki győzné?! főképp miután egy fő tb. ur a corteskedésről — requiescat in pace — már a haza színe előtt örökre lemondott. Propriae culpa agnitio, est media sui emendatio. 6) Egy plebanus elleni vád, mintha általa egy prot. urnál szolgálatban levő eseléd, a bérmálás szentség-előtti tanításra, ismételve kijelent időben megjelenni nem akarván, vagy nembocsátatván, urával együtt megsértetett volna — stb. az illető egyházi előljárósághoz utasított. 7) A' barsi reform. senioratus egyházi gyűléséből a' lévai járás főbírája és a' nagy sallai egyházi kerület a' esperese — mint a' megyétől néhány, kath. apátul származott, de makacs anyjok által hely. vallásban nevelt gyermekeknek, a' törvény értelmében kath. vallásbani neveltetésök eszközlése végett kiküldöttek — ellen, alaptalan, 's minden tanunélküli vád 's rágalom adatott be, melly a' senioratus jegyzőkönyvéből kiméletlen tolla kiírta, a' tisztviselőket 's egész megyét fenhangon rendre igazítani látszaték ott, hol semmi hiba nem történt; köz roszzalással félre vettetni 's illetén tanunélküli vád elfogadása jövőre megszüntetni határozatott. A' két sértett, közszeretben levő egyed minden további követeléstől nagylelkűen önként elállott. 14kén esti hét órakerült össze az alispán elnökle alatt a' nevelési ügyben választott küldöttség 's éji 11 óraig tanácskozott. Erről jövő postán. Kimerítve pedig akkor, ha az egész ügy közgyűlés elibe terjesztetve 's némelyekben tán módosítatva tökéletesen elfogadva leszen.

H e v e s megye ujtisztikara köv. első alispán: Brezovay József, 2dik: Földváry György. Főjegyző: Vratarics Károly; első alj.: Madarassy János, 2dik: Makay Lajos. Főadószedő: Kanyó Gábor 's aladószedő: Goth Bertalan meghagyattak. Főügyész: Földváry János. Alügyészek: Babics és Mártonffy Ant. Tarnai járásb. fősz. bíró: Blaskovics Gyula; alsz. bírák: Vratarics Lajos, Milinkó Lajos és Bóta József; esküttek: Borhy Dániel, Goth Rafael 's Mezey Lőrincz. Tiszai járásb. fősz. bíró: Okolicsányi Gusztáv; alsz. bírák: Kovács István, Balogh János, Goth Benjámín 's Dobóczky László; esküttek: Szana Pál, Szombathelyi, Ajtay 's Nagyfejű Gyöngyösi járásb. fősz. bíró: Fejér István; alsz. bírák: Borhy Imre, Gosztonyi János és Földváry Lajos; esküttek: Elek István, Hazucha József 's Kudelka Aloiz. Mátrai járásban fősz. bíró: Almássy László; alsz. bírák: Zay Samuel 's Rottenstein Pál; esküttek: Madarassy Ferencz, Zay Ferencz 's Balassovics József. — Számvevő: Elek Mihály. Levéltárnok: Vecsey Károly. Orvosok, földmérők 'st hivatalaikban megerősítették. —

Temes megye f. hó 6kán első alispáni elnöklet alatt nyitá meg közgyűlést. Mindenek előtt a' némely katonai egyedek által N. M. fő és b. S. alhadnagy ur vezérlete alatt, a' L u g o s ról Szinerszegre vezető országuton, Szinerszeg helységben lakó 's az érintett országuton egymástól jó távolságra két szekeren haza siető nemes Á r v a y család három tagjain, 's ezek kocsisán, mult oct. 14kén elkövetett vérengzés 's emberhalál megvizsgálására kinevezett vegyes választmány jegyzőkönyve vétetett föl. A' felolvasott jegyzőkönyv nyomán a' vád tökéletesen valósult 's a' kihágás annyival botrányosbnak találtatott, minél inkább világsosságra jött az eskü alatt kihallgatott számos szemtanu vallomásából: hogy a' megtámadottak ellent nem álltak, sőt egyike futásban kereste szabadulását, 's magokat önkint megadva, öszszetett kezekkel könyörögtek irgalomért. A' megtámadók azonban ennek ellenére előbb az első 's utóbb tovább nyargalva a' második szekeren haladókat irgalom nélkül 's egyedül azért, — mivel ezek előbb Lugoson egy korcsmában némely katonákkal verekezésbe vegyültek, 's ezeket, megszalasztották és sz. ütés 's vágás közt vérbe borultán földre terítették, 's Arvay Mih. névszerint karjának, vállpercének öszszeszuzásával, nyakának kitörésével 's fejének súlyos megalapításával annyira elkínózták, hogy ez a' történet után, mintegy félóra mulva, özvegyének, 's árván hagyott három kisd gyermekének kesergései közben, az élők sorából kiköltözött. A' Rdek ezen botrányos eset nyomán adandó elégtétel végett ő felségéhez jobbágyi alázasos felirást határoztak. — A' katonai kihágások megfenyítése tárgyában mult országgyűlésen javasolt törvénynek jövő országgyűléseni sürgetését továbbá is szorgalmazandják és siker-biztosítás végett mindent megtesznek tekintetbeniközre munkálás, valamint a' súlyos kihágás megismérettése végett az ország megyei törvényhatóságihoz megkeresést intéznek. — Első nap ezen tárgynak bevégzése után, a' későre haladt idő miatt a' gyűlés eloszlott. Második nap Vízkelety Ignác volt fizetéses tb. halála következtiben megürült hivatalra a' megyei Rdek, érdemeinek méltatásaul Gál József tbiró urat egyedül, egy esküdtnak lemondása következtiben megürült esküdti hivatalra pedig Andrejkovics József, Fekete Ferencz 's Tormásy Mihály tiszteletbeli esküdtn. ajánlották a' főisp. urnak. Ez után a' mezőrendőrségi törvények nyomán választmányi javaslat vétetett meg rosztalás alá, 's a' megyei rendek, az érintett törvényeket a' legvilágosabbak 's minden bővítést, vagy magyarázatot fölöslegítő törvényink közé számítván, a' felolvasott, 's némely részben törvényelleneseknek talált javaslatokat jobbadán el nem fogadták. — A' gyűlés harmad napján Borsodvgyének az egyházi javak rendeltetési céljára leendő fordítottasuk iránt megkeresése vétetett tanácskozás alá, 's ambár a' Rdek a' tárgynak választmányi rosztalás alá bocsátása iránt közösen megegyezének, az az ellenzéki pártnak a' megkeresés elvbeni elfogadtatását sürgető véleménye ellenére, minden előleges megállapodás nélkül egyszerűen az országgyűlési táagyk vitatására megbízott választmányhoz utasított. Ezen küldöttség tagjai megválasztatván, egyszersmind kijelentették, minél fogva a'

választmányhoz írásbeli javaslatot benyújtani 's a' tanácskozásokban a' kinevezettekkel egyenlő szavazati joggal birva, részt venni, minden megyei snak szabad leend. A' középponti járás főbírája által tett hivatalos jelentés folytán, a' megyei Rdek vegyes házassági két esetnek (egyik g. n. egy., a' másik ev. férőval) ismét áldás, 's a' bevett szertartások nélkül egybeadatása iránt tudósíttatást, az az érintett egyházi személyeknek, előbbi határozathoz képest ügyészi perbe vonatásuk 's az 1647dik évi 14czikk szerinti eljárás ujra elhatározatott. Lonovics József püspök ur ellen sürgetett ismét keresetnek megindítása azonban azon okbul leginkább, hogy egy t e t t e r t kétszeri kereset indítását a' rendek nem tartották igazságosnak, ez uttal emellőztetett. Az imént említett vegyes házassági tárgyról vitatkozás közben a' gyűlésen jelen volt püspöki helyettes ur többi közt azt adván elő: hogy „a' g. n. e. hitű férőval kötött házasság miatt annál kevésbbé lehet az illető egyházférfiut perbe idézni, mivel a' házasságnak r. kath. nem pedig saját vallású papja előtti egybeadatása a' g. n. e. férőval saját akarattól függött. A' g. n. e. hitű féllel kötött vegyes házasság ugyan is ő fels. k. leirata folytán utasítottván a' r. kath. papság elibe, minthogy az 1790: 26. törvény egyedül a' protestansokrul szól, az illető férőval szabadságában állott, házasságának tulajdon vallású lekipásztora általi egybeadatását eszközölni.“ — Püspökhelyettes urnak ezen kijelentése, az e' részben fenálló tévedés 's illető felek figyelmeztetése tekintetéből jegyzőkönyvbe iktattatni rendeltetett. — Pest megyének a' Pesten felállítandó ref. főiskolára adandó segedelem iránti felszólítására, minthogy a' megye Rdei a' kebelbeli nemességnek nagy mennyiségű magányos ajánlatán kívül, rendelkezési hatóságuk alá tartozó pénztárukbul, Lonovics József csanádi püspök által Temesváron felállított felsőbb iskolai intézetre 4000 pftot ajánlván, miután az érintett 4000 p. frtnak elvétele 's a' pesti ref. iskolárai felajánlása iránt indítvány tétetett. Ez azonban az egy izben 's minden föltétel nélkül adott szó szentségénél fogva emellőztetvén, a' pesti ref. iskolára gyűjtendő segedelem főbíró uraknak meghagyatott, 's a' temesvári tanoda rendszerének ezen megyé veli közlése 's a' testi büntetésnek az iskolai szabályokbuli kitörlése iránt püspök ur ő nméltósága megkeretett, ő felségéhez pedig alázasos felirás intéztetett.

Eszéken, dec. 12. Ns Verőcze vgye dec. 9 's köv. napjain tartott közgyűlése ő föls. f. évi sept. 16. Máriaczelben ^{13369/863} szám alatt kelt legkegy. kir. rendelete fölolvastatásával nyitattott meg, melly által ő cs. 's ap. k. föls. mező-szegedi Szegedy Ferencz lemondása következtiben e' ns megye főispáni hivatalát almási 's gödrei Siskovics József, eddigi zemplényi főispán-helyettes a' haza 's fejedelem iránt tett kitünő érdemei tekintetéből átruházni méltóztatott. A' kir. rendelet fölolvastatását harsány éljen követé 's a' megye Rdei ez örvedetes kinevezés által indultatos örömméretregerjedve uj főispánjok előleges megtiszteltetése végett verőczei Pejacsevics Péter gr. elnökle alatt számos tagbul álló fényes választmányt rendelének, melly a' KK. és RR. buzgó hódolatát érzelmileg kijelentvén ő mélt. széke elfoglalására 's a' megye Rdei közt megjelenésre kérné meg. Előbbi főispán ő nmsgához intézendő hálaírat fölött rövid vitatás után abban pontosult a' Rdek véleménye, hogy az e' tárgy irat azon időre halasztassék, midőn ő nmsga hivataláról lemondását a' ns megye Rdeivel tudatandja. Ezek után az előbbi közgyűlés jegyzőkönyve ujra fölvetvén, az ennek határozatira benyújtott hivatalos jelentések olvastattak föl, mellyek közt eddig köz 's honérdekü vitatások gyéren fordultak elő, mivel az országgyűlési tárgyak iránti küldöttség csak holnap ülend. öszsze, véleményét későbbben nyujtandó be, mellyek eredvényét jövő levelünkben közlendjük. Eddigelő a' megye ujdun épült háza költséges fődözése, a' mellette levő polgári telek visszaengedése, a' megyeház telkén építendő lóólak 's fél-szerek terve 's építése, a' megye 's Eszék sz. k. vrs kölcsönös keresete lettek tanácskozás tárgyai, az utóbbinak meghányatásában a' sz. k. vs. által viselendő terhek mennyisége, a' katonai laktanyákra 's azok jó karban tartására arányos költségek jogos fölösztása, anyag 's épületfa tekintete 's több e'féle fordulván- elő, a' tárgy hosszabb vitákra nyujtott alkalmat. Következett egy alázasos fölirat, melly által a' Rdek ő cs. k. föls. jobbágyi hódolattal megkerik: méltóztatnék az iránt legkegy. rendelkezni, hogy a' katonajáras (transsenna) miatt vidéki fegyveres népre tett súlyos költségek, mellyekre nézve ns Szerém 's Pozsega vgyék az e' megyével teendő öszszeszámításhoz ismételt fölszólításra sem akarnak járulni, e' ns megye adózójitól hárittassanak el 's ezek viselésire vagy az illető hatóságok szorittassanak, vagy az ebbeli súlyos költségek 's kiadások a' kir. kincstárból pótolttassanak, mellyek iránt kiadandó különös nyugtatványok szorgalmaztatván, ezek elrendezése az illető katonai főparancsnokságoknak szoros kötelességükké tétecsék. Ezek után a' ns megyének a' kir. kincstáron tett és számos év lefolytán szüntelen ismételt követeléseinek elintézése végett a' nm. H. tanácshoz fölirat rendeltetett. Végre a' török sóvali csempézést iránt a' nm. m. k. kincstár biráskodását védő h. tanácsi intézvényre tétettek a' törvények szellemi tekintetéből észrevételek, mellyek csak a' m. k. kamrának, nem pedig alantabb tisztjeinek, csak a' 3czadi áthágások 's elkobzások tárgyában engednek biráskodást, midőn a' külföldi só iránt főnálló különös törvények (1492: 4. H. R. Slavoniae. Sigm. II: 20. és III: 8. Mátyás II: 9. Ulászló IV: 26, 1500: 26, 1618: 18, 1715: 13, 1741: 13, 'st.) saját szerük levén, ezek csak a' házaknak az illető sz. bíró jelenlétiben gyakorlandó kimotoztatását engednek meg, 's a' csempeszt a' becsempeszt sónak v. az eladott só árának elvesztésével terhelnék, a' só pedig mint kir. jövedelem a' 30czadi tilos portékák közé nem volna számítandó, 's ha e' részben a' nm. m. k. kincstár biráskodása állana is, az pajtaörre v. kerülőre át nem ruházthatnák; továbbá, mivel minden török sóvali csempézés kettős áthágást foglalna magában, az illyeket pedig maga a' nm. H. tanács is idézett intézvényében az ország hatósági biráskodása alá tartozóknak jelentené; mivel végre sem senki saját ügyeiben bíró nem lehet, 's a' nm. m. k. kincstár által az ismételve szorgalmaztatott compassus törvényszerű alakban még eddig át nem küldetett, kéri a' ns megye az illy esetekben biráskodását, mellyet eddigelő is minden

eddig bejelentett esetenél kivétel nélkül gyakorlott, saját épségében meghagyatni. Az eddig előjött egyéb tárgyak közérdekűek nem lévén, jövő leveleinkben az országgyűlési tárgyakkal foglalkozandunk, azonban tanácskozásunk külsejével ismét elégtelennek kell magunkat vallanunk, mert ezek folytát a részletes suttogások, gúnyröpiratok hányogatása, illedelem-sértő rendszalagok és chapeauxbas-k papírból formálgatása, ezeknek mások fejükre, illetőleg gombjaikra aggatása 's több illy apró csintalanság a hely szentségét csökkentik, miktől ha néhány jelelt ifju tisztviselőnk el nem állanak, jövő levelünkben névszerint rovatnak meg! A' nyilvánosság nyilvános köztiszteletet kíván, ki azt sérti, ne vegye rossz neven, ha a' köztudomás hírlapjában olvasandja illedem elleni bohózata jogos bélyegét. —

(F. 1841. év különösségei P á p á r ó l.) Hideg keblű, hűs lég környezte rengeteg Bakonyunk vidékén, a' várakozást jóval meghaladák hosszú, a' száraz meleg őszi napok. october közepén érett cseresznyével, szamóczával 's eperrel diszesíték piacunkat; november eleire pedig a' szilvát, körtvélyt, almát mogorónyira nevelék: a' kihullott buza, rozs, arpa, zabszemetet, éretlen kalásza hajták: úgy hogy, a' tavasz és nyár tenyésztő ereje, még csak szenderülésbe sem indulva, szinte november közepéig egyre teremtett. Felezi azonban e' jätékbeli ajándékot azon kár, melyet porba hintett magvainkban az elszaporodott 's földszint tanyázó egerek, bogarak és férgek okoztak mindaddig, míg november 16-án fagyást, majd havas esőzéseket nyérénk. A' fák 's csemeték őszi virágzását, kivált ha száraz és enyhe tél váltja fel, buja tavasz és nyár nem követheti; illyes ijesztő közvélemény van! Igaz, a' melly növény egy évben kétszeri természettel magát megerőtette, az ezt tavasszal megsínyli: 's melly magot az egerek, bogarak, férgek megrongáltak, vagy megemésztettek, az a' termésből hiányzani fog: igaz: de ha a' természet bő hóhelybe burkozva, mint 1830ban átpihenhet egy húzamos kemény telet, 's tavasszal bőséges tenyésztő azótos (eledel minden növénynek, — méreg minden állatnak) hó-lével zsirzott földben kezdet életadó erőjével működni — csak pusztító záporok, szárazság, jég, ragya, köd ne érjék: jó tavasz, jó nyarat, jó szüretet remélhet kiki. Cseresnyés Sándor m. k. Veszprém vgye egyik fő orvosa.

Mező-túr. Igaz ugyan, hogy nemes kebelnek önértet legszebb jutalom, de azt sem tagadhatni, hogy méltányolni kell az érdemet 's édes kötelesség lefizetni a' hálaadót még akkor is, ha a' jóltevő szerénység ez által megsértetnek: ugyanazért fogadja Sulke János kap. ur az itt szállásozó Ferdinand-huszárszázad parancsnoka, forró háláját a' szenvedő emberiségnek, azon szelid tetteért, miszerint meleg fölszólítását szép példaadással párosítván századából 34 f. 9kr. p. gyűjtött egy, tüzvész által károsodott lakos fölsegítésére! Mulassunk e' szép képnél egy kissé 's higyük el: hogy a' katonaság béke idején is kimutatja, mikép hű fija e' honnak, mellynek lakosít testvériül tekint. □

A m e r i k a.

(Scott táb. új elnöki jelölt hitvallása. Jackson nyilatkozata.) Scott táb., ki az egyesült státusok elnökségét, mint demokrata jelölt keresi, azt illetőleg nyilatkozatot bocsátott ki 's azon lényeges kérdés ügyében: milly helyet foglaljon el a' bírói hatalom, mint az unio dolgai szabályzója, meggyőződésül kijelenti, hogy valahányszor kétes alkotványkérdés, congressusi tárgy vagy szerződés felett az ország főtörvényszéke ünnepelesen ítélet hoz, azt eldöntőnek kell tekinteni. Ezen meggyőződés természetesen magában foglalja azt is, hogy a' congressus alkotványszerűleg adhat nemzeti bank-szabadi-téket. Az elnöki veto-ra nézve azon kívánságát fejezi ki Scott táb., hogy azon jogot korlátozni kell. Az alkotvány szerzője, úgy mond, midőn az elnöknek a' veto-t megadták, csak azért tették, hogy hatáskörét a' congressus bitorlása ellen megóttalmazzák, 's az országot a' törvényhozó test erőszakos tettei ellen biztosítsák. A' bírói hatalom „az országrendszer kifejlése“ teljes biztosítékot ad az iránt, mit a' nép e' részben kívánhat. Scott táb. ezen nézetei azt mutatják, hogy nem igen van megalégülve Tyler elnök tetteivel. Scott táb. nyilatkozatával egészen ellenkezik Jackson táb. levele, mellyet a' demokrata választási biztosság lakomába hívására válaszul irt. Az öreg táb. rendületlenül ragaszkodik az alkotvány betűihez. Miután megígérte, hogy a' lakomába elmegyen, ha jó idő lesz 's egészsége engedi, szerencsét kíván „a' demokrata-republicanus elvek fényes diadalához Maine, Maryland és Georgia státusok congressusi választásában.“ 's így szól tovább: „Nem mondhatom, hogy ezen visszahatást nem vártam volna, mert mindig hittem, hogy az 1840ki események daczára a' republicanismus hatalmas igazságot ismét győzelmeket vesznek. Azonban illy kora fordulatot nem vártam, 's annyival inkább örülök, mivel az amerikai népbe vetett hitemet éltem alkonyán teljesülni láttam. Azon okokhoz, mellyek néplelkünket fölébresztették, számlálom az utóbbi rendkívüli congressus igaztalan 's oktalan rendszabályit, hogy a' dictatori többség zsarnoksága győzött a' nagy, tiszteletes kisebbszámra. A' státusjóságokból bejött váltságpénz elosztása alkotványos felhatalmazás nélkül, törvényes bukási rendszer behozatala az egész unióban, 12 millió dollárnyi kölcsön 's a' t. — ezek olly önkényes szabályok, hogy visszahuzatásukat a' népek kívánnia kell, 's én a' legforróbb reményt táplálom, hogy az újra megfontolás, statusgazdasági takarékoskossá 's javítás órája nem messze van. Örülök hogy olly elnök van a' kormányon, ki legalább egy kérdésben az alkotványt lelkiüsméretesen szem előtt tartja, ki a' végrehajtó hatalom egyik legfőbb kötelességének gyakorlásában nem ingadozott, ki maga magához hű maradt, elfordítván szabadságunkról azon csapást, melly a' pénztisztviselői merény által arra ismét irányoztatott, mellynek elegendő ereje volt, hogy az egyedi választásszabadságot megzavarja, és republicanus intézvényink áldását füstbe hajtja. Ugy van Tyler ur rendületlenül és hiven használta alkotványszerű szabadi-tékát, hogy szabad és legtökéleteseb polgári alkotványunk ezután is emberek, ne pénz által kormányoztassék. Ez a' tiszta republicanismus. Ennek így kell lenni és maradni.“

Spanyolország.

(Mérsékpártiak és carlosiak helyzete a' kormány ellenében. Elegy.) Madrid, dec. 1sőjén: „A' kormánylapok naponkint czáfólják azon hírt, misze-

rint európai congressus van keletkezésben, Spanyolország jövője fölött hártározandó, 's hangosan állítják, hogy minden fegyveres közbenjárásnak szükségkép meg kell bukni Spanyolországban, mivel illy esetben a' legellenkezőbb nézetű spanyolok is bizonyosan azonnal egyesülni fognának. Lajos Fülöp 's az éjszakai hatalmak mindennap kikapják illő részöket e' megrohanásokból. A' carlosiak és mérsékpártiak ellenben minden áron fegyveres közbenjárulást kívánnak, mert a' kormány annyira nyomja őket, hogy szabadi-ték gyanánt fogadnák el az idegen fegyvereseket. Azonban a' két eluyomatott párt még sem bír egyesülni, mert a' carlosiak korlátlan hatalomnak akarnak csak hódolni, a' mérsékpártiak pedig olly valami középendszert kívánnak létesíteni korlátlan uralkodás és szabadság közt, a' mi soha nem fogna lábra kaphatni. — Erősen hiszik, hogy a' kormány ezuttal makacs ellenzésre fog találni a' cortesben. — Barcelona nyugott, mert a' kormány csak Diego Leon 's társai ellen zsarnokoskodott, 's azokat nem bántja, kik hatalmát bitorolván, Spanyolország legdúsabb városát majd koldus-botrattatták. — Infantado és Alagon hgek meghaltak. — Rubini gyönyörű hangjának folyvást olly lelkesüléssel örvendnek Madridban, mintha soha semmi baj nem érte volna Spanyolországot. — A' legújabb zendületi mozgalom nagy haderő-kifejtést szükségesít, 's a' kormány pénzügyi osztályában mégis legpontosb rend uralkodik. A' tisztviselők és katonák rendszeren kikapják díjokat, sőt még a' nyugalmazottak is megkapták már illetőségök egy részét.

Madridi levelek 's hírlapok nov. 30ikáról nem említik a' kormányzó által eszközölt cortes-feloszlatást 's ministerségmódosítást, melly rendszabályokat a' dec 7ki Courier és National egy Bayonneból vett tudósítás után napi adat nélkül közlik. — Rövid idő múlva a' cortes összeül, 's akkor kitűnik majd: vajjon a' ministerség barátságosan fog-e lépni elejébe? Olozagtát kijelöltnek hiszik a' kormányzó által a' jövő cabinet elnökségére. Ki a' spanyol kormány képviselőjének fogadtatását Párizsban figyelemmel kísérte, az előtt nem lesz hihetetlen, hogy ezen kormányférfi előbb utóbb részvétre fog szólíttatni hazájában a' korm. munkálkodásiban. E' pillanatban annyi bizonyos, hogy ő mostan, mint követ a' kormányt erősen 's igazságosan védeni elhatározta, 's illy eltökéltében egy perczig sem ingadozott. — A' madridi francia követ Salvandynak e' pillanatban Spanyolországba kell menni. Aikén estve már elhagyta Bordeauxt, hol a' kereskedési kamara tagjaival több ízben értekezett, hogy így magának a' délszaki francia kereskedési viszonyok 's érdekekről, mellyek most a' spanyol 's pyreneti vám-határvonalok létesülése által, nem kis csapást szenvedtek, tökéletes tudomást szerezhessen. Spanyolország kereskedési politikája jövőben, ha minden adat nem csal, nemzeti alapon feneklendik, 's ez iránytól sem angol sem francia nem tántoríthatja el; a' portugál határokon angol gyártványokkal üzni szokott csempezést, a' spanyol kormány erős rendszabályi által kétségtelenül adó által fékezendi.

Éleletindia.

Calcutta, october. (Birna, Sziám) Egész keleti határunk a' Himalayatul Malakkaig érzi a' khinai háboru következtet azon gyanus és ellenséges indulat által, mellyet a' nepáliak, birmánok és sziámiaiak kitüntettek. Itt általában azt hiszik, hogy azon országok Pekingből kaptak parancsot az angolok elleni hadkészületre, mert bizonyos pontig mindnyájan elismerik Khina uraságát, hova bizonyos időben ajándékkal követeket szoktak küldeni és háborui szorultságokban folyamodni, bár Khina egyenes befolyást sohasem gyakorolt beldolgaikra. Az utólsó nepáli háboruban Kathmandu radsa Khinától kért segítséget, 's tudvalevő dolog, hogy a' békemegkötés után egy tatár hadsereg jelent meg Nepál éjszaki határán. A' birmai háboruban a' király szinte segítséget kért a' khinaiaktól, de ezek elégnék tartották a' Yunnan tartományba vivő hegyi utat megerősíteni. A' sziámi király, ki azt hiszi, hogy a' világon semmi sem történhetik, mi végre a' fehér elefánt urát ne illetné, úgy látszik a' khinai háboru kezdete óta mindig azon meggyőződésben volt, hogy az tulajdonkép neki szól. Legalább ez a' legtermészeteseb magyarázat, miből itt az említett mozgalmakat tekintik; lehet azonban, hogy esalatkozunk. A' birmai király Rangunba menetele, bár oda már régóta várják, itt nagy figyelmet gerjeszt, mint beszélék 70ezer ember követi és a' birmánok mindenféle palánkolatokat csinálnak. E' végett Molmeinbe pattantyuszereket küldöttek, minthogy az legjobban van fenyegetve. A' háboru ugyan most nem lesz olly bajos, mint ezelőtt 18 évvel, mert az országot jobban ismerjük, a' bengali szorosutakat Ava felé jól tudjuk, 's a' gözhajózás nagy kiterjedése kevés számú sereggel is lehetővé teszi a' háboru minél hamarábbi bevezését; továbbá ha a' király Rangun közelében akarna megütöközni, egészen kockára tenné magát, mert szárazon a' nem sokára bekövetkező esős idő vágna el a' visszavonulástól, vizen pedig a' gözhajók. A' háboru csak azért volna sajnos, mivel már India több háborut viselt 's több költséget tett mint kellett volna, különben a' birmánokat, kivált pedig a' sziámiaiakat nem ártana egy kissé megtanítani. E' mellett a' Birna és Sziám közt fekvő Shan tartományokat a' khinai határig megszabadi-tékok e' két ország barbár uraságától, és Quedaht talán Mohammed Tuankunak visszaadnók, 's az indiai gyalázatos politika becsületét megváltanók A' pénzállapot azt tanácsolja, hogy minden új háborut gondolórra kell venni. 1839-ben 1,200,000 font sterling maradvány volt; 1837-ben 795,000 font, a' hiány 1838-ben kezdődik 302,000 fonttal, melly 1839-ben 2,580,000 fontra szökken, most pedig bizonyosan meghaladja már a' 3milliót. India csak e' folyó évben nyitott kölcsönt, de ez a' hiányt nem bírta fedezni. Ezen kölcsön előtt a' társaság adóssága 30,234,162 font sterlingre rögött, ide nem számítván azon 12 millió ft. sterlinget, mellyet az utóbbi londoni egyezkedés a' tulajdonosoknak biztosított, 's a' mellynek elenyészlésére 2 millió alap van fordítva. A' pénzügy ez állásból látható, hogy a' kül háborunak egészen meg kell szünni, és minden gondot az ország bel gazdaságára fordítani. —

Karácsoni ünnepek miatt hírlappal nem szolgálhatunk.

Szerkeszti Helme cz y. — Nyomatja angol gyors-sajtón Trattner-Károlyi, uri-utcza 453.